

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΜΣ-«ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ»

Το ΠΜΣ «Κοινωνιολογία» επανιδρύθηκε το 2018 και ισχύει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2028-29 (ΦΕΚ 2626/τ Β'/5-7-18).

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και σκοπός

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Κοινωνιολογία» του Τμήματος Κοινωνιολογίας έχει ως αντικείμενο τη σε βάθος μελέτη των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών ζητημάτων στην Ελλάδα, την Ευρώπη και διεθνώς. Η μελέτη αναπτύσσεται σε τρεις διαφορετικούς τομείς και πεδία έρευνας και διδασκαλίας. Τα πεδία αυτά αποτελούν τη βάση των τριών κατευθύνσεων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η πρώτη κατεύθυνση, «Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα», μελετά το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η δεύτερη, «Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία», επικεντρώνεται στη μελέτη της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας και της συγκρότησής της, καθώς και στις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στον ευρωπαϊκό χώρο. Τέλος, η τρίτη κατεύθυνση, «Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία», μελετά κυρίως τα θεωρητικά ζητήματα και ερμηνευτικά σχήματα όπως αυτά εμφανίζονται στην πορεία ανάπτυξης της κοινωνικής και πολιτικής θεωρίας και συνδέονται με την ανάλυση του κοινωνικού γίνεσθαι με ιδιαίτερη έμφαση στον 21ο αιώνα.

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί:

α) Στην ανάπτυξη της έρευνας και την προαγωγή της γνώσης σε θέματα που αφορούν τις κοινωνικές σχέσεις, τους τρόπους συγκρότησης τους, τις θεσμικές τους διαστάσεις, τις μορφές αναπαραγωγής τους και τέλος τις δυνατότητες μετασχηματισμού τους. Η γνώση των ζητημάτων αυτών μας επιτρέπει να κατανοήσουμε τις κοινωνικές και πολιτικές αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις στους κόλπους των σύγχρονων κοινωνιών και αντίστοιχα να αναλύσουμε μηχανισμούς και πολιτικές συμπεριφορές συναίνεσης.

β) Στην εκπαίδευση ειδικών επιστημόνων, ερευνητών και συμβούλων ικανών να μελετήσουν τα πιο πάνω προβλήματα και να προτείνουν λύσεις αντιμετώπισης τους. Οι επιστήμονες αυτοί θα είναι ικανοί, όχι μόνο να προτείνουν λύσεις τεχνοκρατικού χαρακτήρα και περιεχομένου, αλλά θα εμπνέονται και από τις αξίες του ορθού λόγου, του ανθρωπισμού και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Θα είναι επίσης ικανοί να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους στις νέες κοινωνικές συνθήκες και τα προβλήματα που αναφύονται. Οι ειδικευμένοι επιστήμονες θα μπορούν να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά στα Πανεπιστήμια, στην Κεντρική Διοίκηση του Κράτους και στους Οργανισμούς του Δημοσίου σε ιδιωτικούς οργανισμούς όπως και σε όλους τους τομείς που συμμετέχουν δυναμικά στη διαμόρφωση της δημόσιας ζωής: συνδικαλιστικές οργανώσεις, τράπεζες, ανεξάρτητες αρχές κ.λ.π. Τα ζητήματα του αποκλεισμού, των ανισοτήτων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της εθνικής και ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συμμετοχής των πολιτών αποτελούν προτεραιότητα για τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και τις τοπικές κοινωνίες και φορείς.

Άρθρο 2 **Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών**

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) με τίτλο «Κοινωνιολογία» με τις εξής κατευθύνσεις:

- α) Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα
- β) Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία
- γ) Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία

Προϋπόθεση για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ «Κοινωνιολογία» αποτελεί η συγκέντρωση, συνολικά, εκατόν είκοσι (120) πιστωτικών μονάδων ECTS, μετά την επιτυχή περαίωση των εξετάσεων στα εννέα (9) μαθήματα των τριών πρώτων διδακτικών εξαμήνων του ΠΜΣ και την επιτυχή υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών.

Άρθρο 3 **Χρονική διάρκεια σπουδών**

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του αναφερόμενου στο άρθρο 2 τίτλου σπουδών ορίζεται σε τέσσερα (4) εξάμηνα.

Άρθρο 4 **Αριθμός εισακτέων**

Δεκτοί στο πρόγραμμα γίνονται κατ' ανώτατο όριο τριάντα (30) υποψήφιοι κάθε έτος, δηλαδή δέκα (10) ανά κατεύθυνση.

Άρθρο 5 **Υποψήφιοι**

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί μετά από εξετάσεις πτυχιούχοι Τμημάτων-Σχολών Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, καθώς και πτυχιούχοι του ευρύτερου πεδίου των θεωρητικών επιστημών πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι τμημάτων Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Υποψηφιότητα μπορούν επίσης να υποβάλουν οι επί πτυχίω φοιτητές των ανωτέρω Τμημάτων, οι οποίοι σε περίπτωση επιτυχίας τους στο ΠΜΣ θα πρέπει κατά την εγγραφή τους να προσκομίσουν το πτυχίο ή πιστοποιητικό περάτωσης, αλλιώς τη θέση τους καταλαμβάνει ο επόμενος επιλαχών.

Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι γνώστες τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (αγγλικής ή γαλλικής ή γερμανικής), σε επίπεδο B2 και άνω (άριστη Γ2/C2, πολύ καλή Γ1/C1, καλή B2). Για τον τρόπο απόδειξης της γλωσσομάθειας ισχύουν τα προβλεπόμενα από το ΑΣΕΠ. Εάν η ξένη γλώσσα είναι προαπαιτούμενο για τη λήψη πτυχίου και αποδεικνύεται από την αναλυτική βαθμολογία, τότε δεν απαιτείται άλλο πιστοποιητικό γλωσσομάθειας. Το ίδιο ισχύει και για όσους έχουν σπουδάσει σε αγγλόφωνο ή γαλλόφωνο ή γερμανόφωνο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Οι αλλοδαποί υποψήφιοι οφείλουν να γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 6

Διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών

Οι εισαγωγικές εξετάσεις στο ΠΜΣ Κοινωνιολογίας προκηρύσσονται τον Ιούνιο κάθε έτους και διεξάγονται κατά το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου (η ακριβής ημερομηνία γνωστοποιείται με νεώτερη ανακοίνωση). Η προκήρυξη αφορά τις θέσεις των εισακτέων ισάριθμα κατανεμημένες μεταξύ των τριών κατευθύνσεων του ΠΜΣ. Για τη συμμετοχή τους, οι υποψήφιοι υποβάλλουν γραπτή αίτηση στη Γραμματεία του ΠΜΣ, στην οποία θα πρέπει να δηλώνουν υποχρεωτικά την κατεύθυνση που επιθυμούν να ακολουθήσουν.

Η εξέταση των υποψηφίων γίνεται γραπτώς στα ακόλουθα γνωστικά πεδία:

- A) Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών,
- B) Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία και
- Γ) Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία.

Η εξεταστέα ύλη, ενδεικτική βιβλιογραφία καθώς και το πρόγραμμα διεξαγωγής των εξετάσεων ανακοινώνονται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Κοινωνιολογίας και του μεταπτυχιακού προγράμματος, ταυτόχρονα με την προκήρυξη εισαγωγής φοιτητών. Για εξαιρετικούς λόγους, όπως ιατρικούς, υπάρχει δυνατότητα προφορικής εξέτασης των υποψηφίων ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Εξετάσεων και αφού προσκομισθούν ιατρικά ή άλλα πιστοποιητικά που θα ζητηθούν.

Την αξιολόγηση και επιλογή των υποψηφίων αναλαμβάνει η Επιτροπή Εξετάσεων. Στην Επιτροπή Εξετάσεων μετέχουν ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος έχει και την ευθύνη της σύγκλησης της και τα μέλη ΔΕΠ στα οποία ανατίθεται από τη Συνέλευση του Τμήματος η βαθμολόγηση των προς εξέταση μαθημάτων. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνει γραπτές εξετάσεις με καλυμμένα τα ονόματα των υποψηφίων.

Τα γραπτά βαθμολογούνται με βάση την κλίμακα από μηδέν (0) έως δέκα (10) και στη συνέχεια αποκαλύπτονται τα ονόματα σε ειδική συνεδρία της Επιτροπής Εξετάσεων και συντάσσεται Πρακτικό στο οποίο ανακοινώνονται κατ' αλφαβητική σειρά οι επιτυχόντες, η βαθμολογία για κάθε ένα από τα μαθήματα καθώς και ο μέσος όρος βαθμολογίας.

Οι υποψήφιοι οι οποίοι συγκέντρωσαν και στα τρία μαθήματα συνολική βαθμολογία δεκαπέντε (15) μονάδων και άνω και τον υψηλότερο μέσο όρο, εισάγονται στο ΠΜΣ. Εφ' όσον συμβεί να βρίσκονται περισσότεροι από ένας στην τελευταία θέση εισακτέου, τότε εγγράφονται στο ΠΜΣ όλοι οι ισοβαθμήσαντες με τον τελευταίο. Στην περίπτωση που ο αριθμός όσων πληρούν τις βαθμολογικές προϋποθέσεις εισαγωγής υστερεί εκείνου των προκηρυχθεισών θέσεων, οι υπολειπόμενες θέσεις παραμένουν κενές.

Η Επιτροπή των Εξετάσεων υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος προς επικύρωση τον πίνακα επιλογής των φοιτητών για την εισαγωγή στο Α' εξάμηνο του ΠΜΣ.

Οι επιλεγμένοι φοιτητές εγγράφονται στη Γραμματεία του ΠΜΣ. Σε περίπτωση μη εγγραφής επιλεγμένου φοιτητή είναι δυνατή η αναπλήρωσή του από επιλαχόντα, κατά τη σειρά του πίνακα επιλαχόντων, εντός ενός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας εγγραφής. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί με σύμφωνη γνώμη της Συντονιστικής επιτροπής.

Οι επιλεγμένοι φοιτητές υποχρεούνται να υποβάλλουν στη Γραμματεία του ΜΠΣ τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- Αίτηση.
- Βιογραφικό σημείωμα.
- Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας.
- Αντίγραφο πτυχίου, ισοτιμία και αντιστοιχία από ΔΟΑΤΑΠ (εάν το πτυχίο είναι από την αλλοδαπή).
- Αντίγραφα επιλεγμένων εργασιών, που έχουν εκπονήσει (εφόσον υπάρχουν).
- Πιστοποίηση γνώσης της αγγλικής γλώσσας (προσκόμιση τίτλων, σπουδές σε αγγλόφωνο ίδρυμα ή αναλυτική βαθμολογία ελληνικού ακαδημαϊκού ιδρύματος) ή πιστοποίηση γνώσης γαλλικής γλώσσας (προσκόμιση τίτλων, σπουδές σε γαλλόφωνο ίδρυμα ή αναλυτική βαθμολογία ελληνικού ακαδημαϊκού ιδρύματος) ή πιστοποίηση γερμανικής γλώσσας (προσκόμιση τίτλων, σπουδές σε γερμανόφωνο ίδρυμα ή αναλυτική βαθμολογία ελληνικού ακαδημαϊκού ιδρύματος).
- Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας.
- 2 φωτογραφίες μεγέθους ταυτότητας.

Δύνονται να καταθέσουν δύο συστατικές επιστολές εκ των οποίων τουλάχιστον η μία από μέλος ΔΕΠ που γνωρίζει την ακαδημαϊκή επίδοση του υποψηφίου.

Άρθρο 7 **Τα μαθήματα του ΠΜΣ**

Προϋπόθεση για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) με τίτλο «Κοινωνιολογία» αποτελεί η συγκέντρωση, συνολικά, εκατόν είκοσι (120) πιστωτικών μονάδων ECTS μετά την επιτυχή περαίωση των εξετάσεων στα εννέα (9) μαθήματα, των τριών πρώτων διδακτικών εξαμήνων του ΠΜΣ και την επιτυχή υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας στο τέταρτο εξάμηνο. Τα προσφερόμενα μαθήματα, οι διαλέξεις και οι προς εκπόνηση εργασίες κατανέμονται στα τρία (3) εξάμηνα του ΠΜΣ. Τα εβδομαδιαία τρίωρα μαθήματα κάθε εξαμήνου δεν μπορούν να είναι λιγότερα από έντεκα (11) και περισσότερα από δέκα τρία (13).

Στη διάρκεια των τριών πρώτων εξαμήνων του ΠΜΣ, κάθε φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει συνολικά εννέα (9) μαθήματα, τα οποία αντιστοιχούν σε δέκα (10) πιστωτικές μονάδες ECTS το καθένα. Στο πρώτο εξάμηνο οι φοιτητές του ΠΜΣ παρακολουθούν και εξετάζονται σε κοινό κορμό τριών (3) υποχρεωτικών μαθημάτων. Στο δεύτερο και στο τρίτο εξάμηνο οι φοιτητές παρακολουθούν και εξετάζονται σε τρία (3) μαθήματα κατεύθυνσης ανά εξάμηνο. Από το σύνολο των έξι μαθημάτων κατεύθυνσης του β' και γ' εξαμήνου, στα οποία οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν έχουν τη δυνατότητα είτε να είναι όλα μαθήματα από την κατεύθυνσή τους ή να επιλέξουν ένα μάθημα από τις άλλες δυο κατευθύνσεις. Στην περίπτωση επιλογής μαθήματος από τις άλλες δυο κατευθύνσεις, οι φοιτητές οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς σε τουλάχιστον τέσσερα μαθήματα της κατεύθυνσής τους στο β' και γ' εξάμηνο.

Στο τέταρτο εξάμηνο εκπονείται και υποστηρίζεται η διπλωματική εργασία, έκτασης από δεκαπέντε (15.000) μέχρι είκοσι χιλιάδων (20.000) λέξεων. Η διπλωματική εργασία, αντιστοιχεί σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες ECTS. Κατά τη διάρκεια του τετάρτου εξαμήνου διεξάγεται επίσης σε τακτά χρονικά διαστήματα, σεμινάριο διδασκόντων, εξωτερικών συνεργατών και φοιτητών με αντικείμενο την μεθοδολογική και συγγραφική υποστήριξη ολοκλήρωσης της διπλωματικής εργασίας.

Ο αναλυτικός κατάλογος μαθημάτων έχει ως εξής:

Α' Εξάμηνο		Β' Εξάμηνο	
Μαθήματα	ECTS	Μαθήματα	ECTS
Κοινά υποχρεωτικά για όλες τις κατευθύνσεις		Κατεύθυνση: Κοινωνικός αποκλεισμός και ανθρώπινα δικαιώματα	
Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας (ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις)	10	Κοινωνική δομή και εργασία	10
Μορφές ανισότητας: θεωρητικές προσεγγίσεις και ιστορικές εξελίξεις	10	Δημογραφία και μετανάστευση	10
Κεντρικά ζητήματα κοινωνικής και πολιτικής θεωρίας	10	Τοπική αυτοδιοίκηση και κοινωνικές ανισότητες	10
Σύνολο	30	Σύνολο	30
		Κατεύθυνση: Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία	
		Άνιση ανάπτυξη και κρίση των οικονομικών δομών στην Ευρώπη	10
		Ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική	10
		Ειδικά θέματα Ευρωπαϊκής ιστορίας	10
		Σύνολο	30
		Κατεύθυνση Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία	
		Σύγχρονα θέματα κοινωνικής θεωρίας	10
		Κοινωνική θεωρία και τεχνολογία	10
		Κοινωνία και γνώση	10
		Σύνολο	30

Γ' Εξάμηνο		Δ' Εξάμηνο	
Μαθήματα	ECTS	Μαθήματα	ECTS
Κατεύθυνση: Κοινωνικός αποκλεισμός & ανθρώπινα δικαιώματα			
Κοινωνικές αναπαραστάσεις, ταυτότητα και ετερότητα	10	Διπλωματική εργασία	30
Σύγχρονα κοινωνικοπολιτικά φαινόμενα και ανθρώπινα δικαιώματα	10		
Κοινωνικά κινήματα και κοινωνικά δικαιώματα	10		
Σύνολο	30	Σύνολο	30
		Κατεύθυνση: Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία	
Κοινωνικό υπόδειγμα και οικονομικές δομές στην Ελλάδα	10		
Κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα	10		
Ειδικά θέματα Ελληνικής ιστορίας	10		

Σύνολο	30		
Κατεύθυνση Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία			
Θεωρίες του πολιτικού υποκειμένου	10		
Φύλο, λόγος, εξουσία	10		
Μορφές εξουσίας σε προβιομηχανικές κοινωνίες	10		
Σύνολο	30		

Το πρόγραμμα μαθημάτων δύναται να τροποποιηθεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 3685/2008, ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής προς τη Συνέλευση του Τμήματος και έγκριση από τα προβλεπόμενα κάθε φορά στο νόμο αρμόδια όργανα του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Άρθρο 8

Υποχρεώσεις φοιτητών και διαδικασία αξιολόγησης

Η παρακολούθηση της διδασκαλίας των σεμιναρίων και διαλέξεων, καθώς και η εκπόνηση εργασιών στο πλαίσιο των προσφερόμενων εννέα (9) μαθημάτων ανά κατεύθυνση του ΠΜΣ «Κοινωνιολογία» είναι υποχρεωτική.

Οι φοιτητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα υποχρεούνται επίσης να συμβάλλουν γενικότερα στο ερευνητικό και διδακτικό έργο του προγράμματος, εάν αυτό κριθεί αναγκαίο (Υ.Α.Φ. 12.1/Β3/4213/Β1820 της 23-11-93).

Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Οκτωβρίου και ολοκληρώνονται το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου, ενώ τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν το πρώτο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου και ολοκληρώνονται περί τα τέλη Μαΐου.

Η απουσία, από την παρακολούθηση μαθημάτων, πάνω από τρεις (3) φορές, σε ένα ή περισσότερα προσφερόμενα μαθήματα του προγράμματος σπουδών συνεπάγεται τη διαγραφή από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η Συντονιστική Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά, κατά περίπτωση, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, εφ' όσον συντρέχει λόγος ανώτερης βίας. Ανεξάρτητα από τον τρόπο που θα επιλεγεί για τον έλεγχο των παρουσιών, ο κάθε διδάσκων μπορεί να διαπιστώνει ο ίδιος τις απουσίες των φοιτητών.

Η φοίτηση μπορεί να περιλαμβάνει παραδόσεις, σεμινάρια, ειδικές διαλέξεις, ατομικές ή συλλογικές εργασίες, προφορικές ή γραπτές. Η διδασκαλία και εξέταση των μαθημάτων γίνεται στην ελληνική γλώσσα, ενώ δεν αποκλείονται ξενόγλωσσες διαλέξεις. Είναι δυνατή η οργάνωση σεμιναρίων, ημερίδων, εργαστηρίων, με υποχρεωτική την παρουσία των φοιτητών. Επίσης, είναι δυνατή η πραγματοποίηση μέρους των σπουδών στην αλλοδαπή, με βάση τις συνεργασίες του Παντείου Πανεπιστημίου, με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Οι εξετάσεις για τα μαθήματα χειμερινού εξαμήνου διεξάγονται το μήνα Φεβρουάριο και η

περίοδος των εξετάσεων διαρκεί δύο εβδομάδες, ενώ αντίστοιχα οι εξετάσεις του εαρινού εξαμήνου διεξάγονται τον Ιούνιο και διαρκούν επίσης δύο εβδομάδες. Οι επαναληπτικές εξετάσεις για τα μαθήματα α' και β' εξαμήνου, διεξάγονται τον Σεπτέμβριο, ενώ για τα μαθήματα του γ' εξαμήνου τον Ιούνιο του κάθε ακαδημαϊκού έτους.

Η εκπρόθεσμη αλλά εντός της εξεταστικής περιόδου συμμετοχή στις εξετάσεις των εξαμήνων επιτρέπεται εφόσον δοθεί άδεια από τη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία δίνεται μετά από συνεννόηση με τον ή με τους Καθηγητές των υπό εξέταση μαθημάτων και μόνο αν συντρέχει σοβαρός λόγος.

Τα αποτελέσματα των εξετάσεων κάθε εξεταστικής περιόδου ανακοινώνονται μετά την κατάθεση της βαθμολογίας από τον Υπεύθυνο Καθηγητή και την έκδοση της βαθμολογίας από τη Γραμματεία του ΠΜΣ με την ευθύνη του Γραμματέα του Τμήματος.

Οι φοιτητές βαθμολογούνται κατά την κλίμακα μηδέν (0) έως δέκα (10) και προβιβάσιμος βαθμός για τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι ο βαθμός πέντε (5). Ο βαθμός απονέμεται είτε μετά προφορική ή γραπτή εξέταση, είτε μετά την εκπόνηση και παράδοση σχετικής εργασίας που αξιολογείται στην διάρκεια των εξεταστικών περιόδων. Η αυτή κλίμακα αξιολόγησης ισχύει και για τη διπλωματική εργασία.

Στην περίπτωση αποτυχίας σε ένα ή περισσότερα μαθήματα κατά τις επαναληπτικές εξετάσεις των περιόδων Σεπτεμβρίου για τα μαθήματα α και β εξαμήνου και Ιουνίου για τα μαθήματα γ' εξαμήνου, ο φοιτητής διαγράφεται από το ΠΜΣ.

Η βαθμολογία του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών προσδιορίζεται ως μέσος σταθμικός όρος του 65% της μέσης βαθμολογίας των μαθημάτων των εξαμήνων α', β' και γ' και 35% του βαθμού που απονέμεται από την τριμελή επιτροπή που εξετάζει τη διπλωματική εργασία του υποψηφίου. Οι βαθμοί που απονέμονται είναι: Άριστα (8,5-10), Λίαν Καλώς (6,5-8,49) και Καλώς (5-6,49).

Άρθρο 9

Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται για τη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών να εκπονήσει αυτόνομα Διπλωματική Εργασία με θέμα που επιλέγει ο ίδιος, αλλά το οποίο θα πρέπει να εντάσσεται στην κατεύθυνση (Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κοινωνία, Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία) που έχει δηλώσει. Η Διπλωματική Εργασία αντιστοιχεί σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες ECTS.

Σε κάθε μέλος του διδακτικού προσωπικού δεν μπορεί να ανατεθεί κατ' έτος η επίβλεψη περισσότερων των τριών (3) διπλωματικών εργασιών.

Μέχρι τις 31 Ιανουαρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται, να υποβάλλουν στη Γραμματεία του ΠΜΣ «Κοινωνιολογία» σχετική αίτηση όπου να αναφέρεται ο τίτλος της Διπλωματικής, μικρή περιγραφή του αντικειμένου και το όνομα του προτεινόμενου ως Επιβλέποντα Καθηγητή. Στην περίπτωση που δεν βρεθεί μέλος ΔΕΠ που να επιθυμεί να αναλάβει τη συγκεκριμένη Διπλωματική, ο φοιτητής υποχρεούται να επιδώσει αίτηση εκ νέου με άλλο προτεινόμενο τίτλο.

Στην πρώτη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος του ημερολογιακού έτους αμέσως μετά την έναρξη του δ' εξαμήνου και μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής ορίζονται ο Επιβλέπων Καθηγητής και δύο άλλοι διδάσκοντες που μαζί με τον επιβλέποντα συγκροτούν την τριμελή εξεταστική επιτροπή της διπλωματικής εργασίας και εγκρίνονται οι τίτλοι και τα θέματα των διπλωματικών εργασιών. Ο Επιβλέπων τη διπλωματική εργασία Καθηγητής μπορεί να αντικατασταθεί με άλλον, πριν από την κατάθεση της διπλωματικής, με νέα απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου φοιτητή ή του Επιβλέποντα Καθηγητή.

Για τροποποίηση ή αλλαγή του τίτλου ή του θέματος της διπλωματικής εργασίας απαιτείται αίτηση του φοιτητή και του Επιβλέποντα Καθηγητή στη Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποφασίζει αν πρόκειται για απλή τροποποίηση του τίτλου, οπότε μπορεί η ίδια να δώσει την άδεια για την τροποποίηση, ή για αλλαγή του θέματος οπότε αναπέμπει την απόφαση στη Συνέλευση.

Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται κατά τη διάρκεια του δ' εξαμήνου να συμμετέχουν σε σεμινάριο διπλωματικής εργασίας ανάλογα με την κατεύθυνση που έχουν δηλώσει.

Η υποστήριξη των διπλωματικών εργασιών είναι προφορική και γίνεται δημόσια και ενώπιον της τριμελούς επιτροπής. Οι προς υποστήριξη διπλωματικές εργασίες θα πρέπει να έχουν κατατεθεί στη Γραμματεία του Τμήματος το αργότερο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η ημερομηνία κατάθεσης της διπλωματικής εργασίας, μπορεί να παραταθεί έως ένα εξάμηνο και μέχρι τις 31 Μαρτίου του επόμενου έτους, μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

Δικαίωμα λόγου στην προφορική εξέταση έχουν μόνο ο υποψήφιος και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής. Ο βαθμός που απονέμεται στη διπλωματική εργασία εξάγεται ως μέσος όρος της βαθμολογίας που δίνεται από το καθένα από τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής που έχει οριστεί για κάθε συγκεκριμένη διπλωματική εργασία.

Αν η προφορική υποστήριξη ή το περιεχόμενο της διπλωματικής εργασίας δεν θεωρηθούν ικανοποιητικά, για να δοθεί προβιβάσιμος βαθμός (5 και άνω), ο υποψήφιος επανέρχεται για εξέταση κατά την αμέσως επόμενη εξεταστική περίοδο Φεβρουαρίου και Ιουνίου στην περίπτωση παράτασης. Σε περίπτωση που και πάλι δεν χορηγείται προβιβάσιμος βαθμός συνέπεια είναι η απόρριψη της διπλωματικής εργασίας και διαγραφή του φοιτητή από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών χωρίς να του αποδοθεί κανένας τίτλος σπουδών.

Άρθρο 10 **Αλλαγή κατεύθυνσης**

Ο/η φοιτητής/τρια δύναται με αίτησή του και μέχρι τη λήξη του πρώτου εξαμήνου να αλλάξει κατεύθυνση, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις στη νέα κατεύθυνση την οποία επιθυμεί να παρακολουθήσει ή/και δεν δημιουργείται πρόβλημα για τη λειτουργία της κατεύθυνσης που είχε επιλέξει στην αρχική του δήλωση. Προκειμένου μια κατεύθυνση να μπορεί να λειτουργήσει θα πρέπει να έχει καλυμμένες τουλάχιστον πέντε (5) θέσεις φοιτητών.

Άρθρο 11 **Αναστολή σπουδών**

Αναστολή σπουδών μπορεί να δοθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος, μόνο στην περίπτωση επίκλησης από τον ενδιαφερόμενο φοιτητή, μετά από αίτησή του, εξαιρετικών λόγων επαρκώς αιτιολογημένων. Η διάρκεια της χορηγούμενης αναστολής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο εξάμηνα.

Άρθρο 12

Διαγραφή μεταπτυχιακού φοιτητή

Ο φοιτητής χάνει την ιδιότητα του και διαγράφεται από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών μετά από διαπιστωτική πράξη της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, αν αποτύχει σε έστω και ένα μάθημα της επαναληπτικής περιόδου, ή/και αν ξεπερνά το όριο των επιτρεπόμενων απουσιών ή/και αν δεν παραδώσει την διπλωματική εντός της επιτρεπόμενης προθεσμίας ή/και αν διαπιστωθεί ότι έχει αντιγράψει τόσο στις εξετάσεις όσο και στις εργασίες.

Άρθρο 13

Διδακτικό προσωπικό

Το διδακτικό προσωπικό του ΠΜΣ αποτελείται από:

- α) Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.
- β) Μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του Παντείου Πανεπιστημίου ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής.
- γ) Ομότιμους και αφυπηρητησάντες καθηγητές.
- δ) Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών κέντρων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική συγγραφική ή ερευνητική δραστηριότητα.
- ε) Ειδικούς επιστήμονες, κατόχους διδακτορικού διπλώματος, που έχουν επαρκή επιστημονική, ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα.
- στ) Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο αντικείμενο του ΠΜΣ.

Σύμφωνα με το άρ. 13 παρ. 1 ν.1286/82 εδ. γ' το οποίο προστέθηκε με το άρ. 28 παρ. 7 ν.2083/92, το άρ. 15 παρ. 1 ν.2327/1995, το άρ. 9 παρ. 3 εδ. δ' & ε' ν.3685/2008, υπάρχει επίσης η δυνατότητα απασχόλησης μεταπτυχιακών ωρομισθίων φοιτητών οι οποίοι θα επικουρούν τα μέλη ΔΕΠ στο έργο τους (διεξαγωγή φροντιστηρίων, εποπτεία εργασιών και εξετάσεων, διόρθωση ασκήσεων κλπ).

Η επιστημονική ευθύνη, πάντως, και η εν γένει οργάνωση αλλά και διαχείριση της εκπαιδευτικής διαδικασίας κάθε γνωστικού αντικείμενου ανήκει στον επιστημονικό υπεύθυνο, τον διευθυντή του ΠΜΣ και στα διδάσκοντα στο ΠΜΣ μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

Οι υπεύθυνοι διδασκαλίας κάθε μαθήματος καταθέτουν στη γραμματεία του ΠΜΣ, το αργότερο μία εβδομάδα πριν την έναρξη κάθε διδακτικού εξαμήνου, αναλυτικό διάγραμμα της διδακτέας ύλης και ενδεικτική βιβλιογραφία ώστε να κοινοποιηθούν εγκαίρως στους φοιτητές. Στο τέλος των μαθημάτων υποβάλλουν τα παρουσιολόγια και έως το τέλος της εξεταστικής περιόδου τη βαθμολογία του εξαμήνου.

Άρθρο 14

Υλικοτεχνική υποστήριξη

Για τη λειτουργία του ΠΜΣ «Κοινωνιολογία» το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών διαθέτει την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, όπως γραφείο γραμματείας, σύγχρονες αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, εποπτικά μέσα, βιβλιοθήκη με αυτοματοποιημένο σύστημα λειτουργίας, ηλεκτρονική πληροφοριακή υπηρεσία, τηλεματικό δίκτυο για την παροχή προηγμένων τηλεματικών υπηρεσιών, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, εργαστήριο Η/Υ και κάθε άλλη αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή.

Άρθρο 15

Χρηματοδότηση ΠΜΣ

Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ προέρχεται από τον προϋπολογισμό του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, ενώ μέρος του κόστους λειτουργίας του μπορεί να καλυφθεί από δωρεές, κληροδοτήματα ή χορηγίες για συγκεκριμένο σκοπό καθώς και κρατικές επιχορηγήσεις, όπως οριοθετούνται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014 (Α' 143).

Άρθρο 16

Διάρκεια λειτουργίας

Το ΠΜΣ «Κοινωνιολογία» θα λειτουργήσει δέκα (10) έτη, δηλαδή από το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2028-29, με δυνατότητα συνέχισης της λειτουργίας του, εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 32 και την παρ. 6 του άρθρου 44 του Ν.4485/2017.

Άρθρο 17

Όργανα διοίκησης

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του ΠΜΣ «Κοινωνιολογία» (άρθρο 31 παρ. 1 Ν. 4485/2017 είναι:

- 1) Η Συνέλευση του Τμήματος Κοινωνιολογίας,**
- 2) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του ΠΜΣ:**

Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Κοινωνιολογίας, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο στο ΠΜΣ «Κοινωνιολογία». Εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης της θητείας τους. Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβή ή αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στη Συντονιστική Επιτροπή.

Πρόεδρος της ΣΕ είναι ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος ορίζεται από τη Συνέλευση μεταξύ των μελών και κατόπιν εισήγησης της ΣΕ. Η θητεία του Προέδρου της ΣΕ μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες (ενδεικτικά):

α) Εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος διά του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., το πρόγραμμα σπουδών και την ανάθεση μαθημάτων στους διδάσκοντες του ΠΜΣ.

β) Εισηγείται τα μέλη της Επιτροπής Εξετάσεων για την επιλογή των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, για τα οποία αποφασίζει η Γ. Συνέλευση του Τμήματος.

γ) Αποφασίζει τις ημερομηνίες και ώρες διεξαγωγής των εξετάσεων των υποψηφίων.

δ) Εισηγείται τον επιβλέποντα καθηγητή και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών στη Γ. Συνέλευση του Τμήματος.

ε)) Εισηγείται τους τελικούς πίνακες εισακτέων προς επικύρωση από τη Συνέλευση του Τμήματος.

στ) Αποφασίζει για την ιστοσελίδα, τον οδηγό σπουδών, και θέματα συναφή με την ενημέρωση των φοιτητών και την προβολή του ΠΜΣ.

ζ) Εξετάζει φοιτητικά θέματα, όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, παράτασης κατάθεσης διπλωματικών εργασιών, πραγματοποίησης μέρους των σπουδών φοιτητή στην αλλοδαπή κ.ο.κ., και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

η) Προτείνει προς έγκριση στα αρμόδια πανεπιστημιακά όργανα την τροποποίηση του Κανονισμού Σπουδών του ΠΜΣ.

3) Ο Διευθυντής του ΠΜΣ και ο Αναπληρωτής του:

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της ΣΕ, για διετή θητεία. Προεδρεύει της Σ.Ε., είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, είναι του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο σχετικό με το δεύτερο κύκλο σπουδών κεφάλαιο του Ν.4485/17 καθώς όσα προβλέπει ο παρών Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες από την ισχύ του Ν.4485/17 και εντεύθεν και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβής για το διοικητικό του έργο.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες (ενδεικτικά):

α) Συγκαλεί τη Συντονιστική Επιτροπή και προεδρεύει στις συνεδριάσεις.

β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων της ΣΕ, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις εισηγήσεις των μελών και οργάνων του ΠΜΣ και είναι υπεύθυνος για την τήρηση των πρακτικών.

γ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.

δ) Εισηγείται στη Σ.Ε. και στη Συνέλευση του Τμήματος κάθε σχετικό με ad hoc επιτροπές για την οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ, με τις εκδοτικές και λοιπές επιστημονικές δράσεις του Π.Μ.Σ.,

ε) Εκπροσωπεί το ΠΜΣ σε όλα τα όργανα του Πανεπιστημίου καθώς επίσης και σε κάθε φορέα, φυσικό ή νομικό πρόσωπο εκτός Πανεπιστημίου,

στ) Εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος.

ζ) Κατά τη λήξη της θητείας του, καθώς και της ΣΕ, συντάσσει έκθεση απολογισμού του έργου του στο ΠΜΣ «Κοινωνιολογία».

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του.

Το ΠΜΣ «Κοινωνιολογία» υποστηρίζεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

Άρθρο 18 **Ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων**

Θέματα που ανακύπτουν και η ρύθμιση τους δεν προβλέπεται από τον παρόντα εσωτερικό κανονισμό διευθετούνται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 19 **Έγκριση και τροποποίηση του κανονισμού**

Η Συντονιστική Επιτροπή προσαρμόζει τον Κανονισμό του ΠΜΣ στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία και εισηγείται δια του Διευθυντή του ΠΜΣ τις σχετικές τροποποιήσεις στα αρμόδια για την έγκρισή τους όργανα.

***